

Sygnatura akt III U 382/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Koninie

sprawy **M. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę rodzinną

na skutek odwołania M. D.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 18.12.2012r. znak: (...)

z dnia 13.02.2013r. znak: (...)

O d d a l a o d w o ł a n i a .

Sygn. akt III U 382 / 14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2012 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił M. D. ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej w sprawie zakończonej prawomocną decyzją z dnia 28.03.2011 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że nie zmieniły się okoliczności dotyczące ustalenia prawa do renty rodzinnej i niezdolność do pracy skutkująca przyznaniem świadczenia rentowego winna nadal powstać na dzień (...) r. Dołączona przez ubezpieczoną dodatkowa dokumentacja lekarska nie wskazuje w swojej treści na nowe okoliczności dotyczące stanu zdrowia istniejące na dzień (...) r. W związku z powyższym brak było podstaw do przeprowadzenia ponownego badania lekarskiego.

Z decyzją tą nie zgodziła się M. D. wnosząc odwołanie. Odwołująca domagała się zmiany decyzji i przyznania jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu bowiem po cierpi na chorobę kręgosłupa od 2002 r., a po śmierci męża choroba ta uległa zaawansowaniu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że do wniosku o ponowne przyznanie renty rodzinnej odwołująca nie przedłożyła nowych dowodów ani nie ujawniła nowych okoliczności, które miałyby wpływ na prawo do świadczenia.

Decyzją z dnia 13 lutego 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił M. D. ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej w sprawie zakończonej prawomocną decyzją z dnia 28.03.2011 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na opinię głównego lekarza orzecznika ZUS z dnia 25.01.2013 r. , z której wynika, że we wniosku nie wskazano na nowe okoliczności dotyczące stanu zdrowia odwołującej, które mogłyby świadczyć o częściowej niezdolności do pracy na dzień (...) r.

Z decyzją tą nie zgodziła się M. D. wnosząc odwołanie. Odwołująca domagała się zmiany decyzji i przyznania jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu wskazując, że chorowała już wcześniej, a w latach 2003 – 2005 korzystała z rent chorobowych i zasiłków.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że do wniosku o ponowne przyznanie renty rodzinnej odwołująca nie przedłożyła nowych dowodów ani nie ujawniła nowych okoliczności, które miałyby wpływ na prawo do świadczenia.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013 r. sygn. akt III U 142/13 Sąd Okręgowy w Koninie zmienił zaskarżone decyzje i przyznał M. D. prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu J. D. poczynając od miesiąca , w którym został złożony wniosek tj. od (...) r. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca spełnia przesłankę do nabycia prawa do renty rodzinnej bowiem jest niezdolna do pracy .

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. domagając się jego zmiany i oddalenia odwołania ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy stwierdził, że warunkiem nabycia prawa do renty rodzinnej przez ubezpieczoną było ustalenie niezdolności do pracy na dzień (...) r. Sąd I instancji dopuścił na powyższą okoliczność dowód z opinii biegłych i żaden z biegłych nie stwierdził takiej niezdolności do pracy na dzień (...)r. W tej sytuacji przyznanie ubezpieczonej renty rodzinnej nastąpiło z naruszeniem art. 70 ust. 2 ustawy.

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2014 r. sygn. akt III AUa 215/14 Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Koninie do ponownego rozpoznania. Zdaniem Sądu Apelacyjnego postępowanie dowodowe wymagało uzupełnienia w całości bowiem zgromadzony dotychczas materiał dowodowy nie dał podstaw do przyjęcia u odwołującej schorzenia powodującego jej niezdolność do pracy najpóźniej na dzień (...) r. ani do wykluczenia tej przesłanki.

Sąd Odwoławczy wskazał, iż w toku ponownego postępowania Sąd Okręgowy powinien przeprowadzić dowód z opinii biegłego lekarza ginekologa na okoliczność okresu powstania u odwołującej niezdolności do pracy w związku z gubieniem moczu.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje :

J. D., ur. (...), pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy od dnia 01.04.1997 r. Świadczenie to było przyznawane ubezpieczonemu okresowo , ostatnio decyzją z dnia 10.11.2004 r. na okres do 30.11.2007 r.

W dniu (...) r. J. D. zmarł .

Od dnia zgonu J. D. renta rodzina po zmarłym została przyznana jego córce P. D. ur. (...), która kontynuowała naukę w szkole wyższej. Renta rodzinna była wypłacana córce ubezpieczonego do dnia 30.09.2010 r. , a z dniem 1.10.2010 r. wypłata tego świadczenia została wstrzymana z powodu ustania uprawnień.

W dniu 28.01.2011 r. wpłynął do ZUS II Oddział w P. wniosek M. D. – żony ubezpieczonego- o przyznanie renty rodzinnej po zmarłym mężu. M. D. ur. (...) w chwili śmierci męża tj. (...) r. , miała (...)lata, pracowała w gospodarstwie rolnym i podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników. Od 1.07.2010 r. przyznano jej prawo do świadczenia

pielęgnacyjnego w związku z opieką nad matką legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Do wniosku odwołująca dołączyła także zaświadczenie o stanie zdrowia i dokumentację lekarską.

Orzeczeniem z dnia 10.03.2011 r. lekarz orzecznik ZUS nie stwierdził u M. D. stanu niezdolności do pracy ani obecnie ani też na dzień (...)r. tj. przed upływem 5 lat od śmierci męża. Od powyższego orzeczenia M. D. nie wniosła sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS i decyzją z dnia 28.03.2011 r. pozwany odmówił ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej. Od powyższej decyzji ubezpieczona nie wniosła odwołania do Sądu i decyzja ta jest prawomocna.

W dniu 12 listopada 2012 r. odwołująca ponownie złożyła w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu J. D.. Do wniosku ubezpieczona dołączyła nową dokumentację lekarską. Pozwany zwrócił się do Głównego Lekarza Orzecznika o opinię czy ponowny wniosek zawiera nowe okoliczności dotyczące stanu zdrowia osoby ubezpieczonej w porównaniu z treścią poprzedniego wniosku. Z-ca Głównego Lekarza Orzecznika w dniu 22.11.12 r. stwierdził, że kolejny wniosek nie zawiera nowych okoliczności dotyczących stanu zdrowia osoby ubezpieczonej. Decyzją z dnia 27 listopada 2012 r. ZUS odmówił M. D. ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej.

Dnia 3.12.2012 r. wpłynęło od organu rentowego pismo odwołującej się, w którym wnosi o ponowne rozpatrzenie wniosku o rentę rodzinną dołączając wynik badania rezonansu magnetycznego, kartę leczenia szpitalnego, wynik badania histopatologicznego, informację dla lekarza kierującego.

Organ rentowy, na podstawie opinii głównego lekarza orzecznika, przyjął, że kolejny wniosek z dnia 3.12.2012 r. nie zawiera okoliczności dotyczących stanu zdrowia osoby ubezpieczonej i decyzją z dnia 18 grudnia 2012 r. odmówił ubezpieczonej ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej. Powyższą decyzją organ rentowy uchylił jednocześnie decyzję z dnia 27.11.2012 r. i kolejną decyzją z dnia 13.02.2013 r. odmówił ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej w sprawie zakończonej prawomocną decyzją z dnia 28.03.2011 r.

Okolicznością sporną w niniejszym postępowaniu było to czy wnioskodawczyni spełnia przesłanki do nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu tj. czy stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później niż w ciągu 5 lat od jego śmierci. Ponieważ okoliczność ta wymagała wiadomości specjalnych z zakresu medycyny Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: neurologa, psychiatry i ginekologa. W oparciu o opinię biegłych Sąd ustalił, że u M. D. występują następujące schorzenia:

- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowego z dyskopatią

zwyrodnieniową na poziomie L5-S1 – bez klinicznych objawów

korzeniowych,

- hypercholesterolemia,

- zaburzenia depresyjno – lękowe adaptacyjne,

- stan po wycięciu jajnika prawego,

- stan po cesarskim cięciu,

- stan po wycięciu macicy z lewymi przydatkami,

- wysiłkowe nietrzymanie moczu.

Z przyczyn neurologicznych nie ma podstaw do orzekania niezdolności do pracy bowiem aktualnie nie ma u wnioskodawczyni objawów ogniskowych z zakresu mózgowia, rdzenia ani obwodowego układu nerwowego, a sprawność ruchowa jest zachowana. Zmiany zwyrodnieniowo – dyskopatyczne kręgosłupa uwidocznione w badaniu

NMR nie powodują istotnych następstw neurologicznych, które ograniczałyby sprawność fizyczną w znaczeniu rentowym. Brak jest też dowodów na istnienie takiej niezdolności do pracy przed dniem (...) r.

Stan zdrowia psychicznego także nie daje podstaw do orzekania niezdolności do pracy bowiem zaburzenia depresyjno – lękowe adaptacyjne nie są tak nasilone by ograniczały odwołującej możliwość wykonywania pracy. Nastrój i napęd psychoruchowy jest wyrównany, sprawność funkcji poznawczych w normie, a intelekt w badaniu orientacyjnym także jest w obszarze normy.

Jeśli chodzi o przebyte operacje narządu rodno to aktualnie nie powodują one niezdolności do pracy. Ponieważ podczas badania przez biegłego ginekologa wnioskodawczyni zgłaszała dolegliwości związane z gubieniem moczu, biegły ginekolog wnioskował, by zobowiązać odwołującą do wykonania badania urodynamicznego. Po wykonaniu tego badania przez odwołującą (10.07.- 12.07.2013 r.) biegły potwierdził występowanie wysiłkowego nietrzymania moczu. Z powodu tego schorzenia ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy bowiem ma w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do wykonywania pracy związanej z wysiłkiem fizycznym, nie może wykonywać ciężkiej pracy fizycznej. Ponieważ wcześniej pracowała w gospodarstwie rolnym, a praca ta jest integralnie związana z wysiłkiem fizycznym to w tym charakterze utraciła zdolność do pracy, może natomiast wykonywać lekkie prace fizyczne. Stan zdrowia odwołującej może ulec poprawie po zabiegu operacyjnym, ale nadal po tym zabiegu musi unikać wysiłku fizycznego bowiem zniweczy to efekt operacji. Tak więc z powodu wysiłkowego nietrzymania moczu ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy i tym samym w znacznym stopniu utraciła zdolność do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Odwołująca jest wprawdzie z zawodu fryzjerką jednak pracowała w tym zawodzie bardzo krótko, ostatnio w 1998 r. i od tego czasu pracowała jedynie we własnym gospodarstwie rolnym. Jest to niezdolność trwała bowiem nawet po zabiegu operacyjnym nadal przeciwwskazane u odwołującej będą prace związane z wysiłkiem fizycznym, a z takim wysiłkiem związana jest większość prac w gospodarstwie rolnym.

Schorzenie w postaci wysiłkowego nietrzymania moczu zostało potwierdzone w wykonanym badaniu urodynamicznym wykonanym w okresie 10.07.-12.07.2013 r. Wcześniej takich badań nie było, brak też w dokumentacji lekarskiej, zarówno z poradni neurologicznej jak i psychiatrycznej, jakichkolwiek skarg ze strony odwołującej na powyższe dolegliwości. Dopiero podczas badania przez biegłego ginekologa odwołująca po raz pierwszy wspomniała o dolegliwościach związanych z gubieniem moczu. Także podczas swojego pobytu na Oddziale Ginekologicznym Szpitala (...)w P. (od 28.08.12 r. do 3.09.12 r.) nie ma informacji o rozpoznaniu takiego schorzenia. Wprawdzie schorzenie to mogło występować już wcześniej, nawet po pierwszym porodzie, jednak brak dokumentacji lekarskiej, która potwierdziłaby występowanie takich dolegliwości. Dopiero badania urodynamiczne, wykonane w związku ze skargami ubezpieczonej, potwierdziły występowanie schorzenia, a co za tym idzie także występowanie częściowej niezdolności do pracy. Brak jest jednak podstaw by stwierdzić, że taka niezdolność do pracy występowała u wnioskodawczyni przed dniem (...) r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych ZUS oraz opinii biegłych lekarzy sądowych.

W ocenie Sądu opinia biegłych lekarzy sądowych jest jasna, logiczna, fachowa i stanowcza. Biegli wydali opinię po przebadaniu odwołującej, po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską i po uzyskaniu od odwołującej wywiadu, formułując wnioski opinii biegli opierali się na swoim wieloletnim doświadczeniu oraz posiadanej wiedzy. Biegły ginekolog, w uzupełnieniu opinii oraz w ustnych wyjaśnieniach złożonych na rozprawie w dniu 17.10.2014 r. wyjaśnił, że o rozpoznaniu wysiłkowego nietrzymania moczu u odwołującej w sposób pewny można mówić dopiero od czasu wykonania badania urodynamicznego. Wprawdzie schorzenie to mogło pojawić się już wcześniej, nawet już po pierwszym porodzie, jednak w dokumentacji lekarskiej brak jest wzmianek i skarg odwołującej na dolegliwości z tym związane, także w czasie pobytu w (...) Szpitalu (...)w P. takie skargi nie zostały odnotowane. Podkreślić też należy, że sama odwołująca nie powoływała się na to schorzenie w odwołaniu bowiem wówczas podnosiła wyłącznie dolegliwości związane ze schorzeniem kręgosłupa, które jednak, jak potwierdziło przeprowadzone postępowanie, nie powoduje ograniczeń do wykonywania pracy. Brak jest więc wystarczających podstaw by przyjąć, że z powodu wysiłkowego nietrzymania moczu odwołująca była już niezdolna do pracy przed dniem (...) r.

Zgodnie z treścią **art. 70 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013.1440-j.t) wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

1)w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo

2)wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

W myśl **ust. 2** powołanego przepisu prawo do renty rodzinnej nabywa również

wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci

męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania

wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2.

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości , że M. D. zarówno w chwili śmierci męża tj. w dniu (...)r. jak i w ciągu 5 lat od jego śmierci nie osiągnęła wieku 50 lat. Ukończyła bowiem 50 lat z dniem (...) r. , a więc już po upływie 5 lat od śmierci męża. W tej sytuacji dla nabycia prawa do renty rodzinnej istotne było to czy odwołująca była w chwili śmierci męża niezdolna do pracy lub też stała się niezdolna do pracy w ciągu 5 lat od jego śmierci tj. do dnia (...) r. Podkreślić należy, że w dniu śmierci męża córka P. D., uprawniona do pobierania renty rodzinnej, miała już ukończone 18 lat.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło Sądowi ustalić, że M. D. jest wprawdzie częściowo niezdolna do pracy jednak niezdolność do pracy powstała u niej już po upływie 5 lat od śmierci męża tj. po dniu (...) r. Występowanie schorzenia , które powoduje u wnioskodawczyni częściową niezdolność do pracy zostało potwierdzone ostatecznie w dniu wykonania badania urodynamicznego tj. 12.07.2013 r. Schorzenie to powstało niewątpliwie wcześniej , ale brak jest informacji, które pozwoliłyby wskazać konkretną datę powstania tej niezdolności. Można co najwyżej przypuszczać, że schorzenie to mogło powstać w okresie od pierwszego porodu do dnia wniesienia odwołania, a jednoznaczne potwierdzenie jego występowania nastąpiło dopiero po wykonaniu badania urodynamicznego.

Zgodnie z treścią **art. 14 ust. 2** powołanej ustawy jeśli nie ma możliwości ustalenia daty powstania niezdolności do pracy , natomiast ustalono okres , w którym niezdolność ta powstała za datę powstania niezdolności do pracy przyjmuje się datę końcową tego okresu. Jeżeli nie ma możliwości ustalenia ani daty, ani okresu powstania niezdolności do pracy za datę powstania niezdolności do pracy przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku o świadczenie.

Jeśli więc przyjąć, że za datę powstania niezdolności do pracy należy przyjąć dzień złożenia wniosku o ponowne ustalenie prawa do renty rodzinnej tj. 12.11.2012 r. to stwierdzić należy, że M. D. nie spełniła przesłanek do nabycia renty rodzinnej po zmarłym mężu bowiem stała się niezdolna do pracy po upływie 5 lat od śmierci męża. Natomiast przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do ustalenia, że taka niezdolność do powstała u wnioskodawczyni przed upływem 5 lat od dnia śmierci męża tj. przed dniem (...) r.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd , na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

SSO E. Majewska